

TÝŽDEŇ VEDY A TECHNIKY 2018 NA GTF

Pri príležitosti konania celoslovenskej akcie „Týždeň vedy a techniky na Slovensku 2018“ v dňoch 05.-11.11.2018 (ďalej len „TVT“), organizovanej *Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky*, v spolupráci s *Centrom vedecko-technických informácií SR* a *Národným centrom pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti*, sa opäť ako každoročne, aj na *Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU v Prešove* (ďalej len „GTF“) konali aktivity s cieľom prezentovať a popularizovať poznatky vedy a vzbudiť záujem mladých ľudí k hlbšiemu štúdiu vedeckých teologických, religionistických a probačno-mediačných disciplín.

TVT 2018 priniesol v rámci Slovenska množstvo sprievodných podujatí počas celého roka 2018. Na týchto sprievodných podujatiach sa GTF podieľala ôsmimi aktivitami.

Prvá aktivita:

Začiatok nového akademického roka a príchod jesene pre Gréckokatolícku teologickú fakultu PU v Prešove vždy znamená obdobie, kedy prebieha ďalšia z medzinárodných podujatí s názvom *Sacrum a príroda* (ďalej SaP). Ide o podujatie, ktoré má svoj pôvod v činnosti Pápežskej akadémie v Krakove (dnes Pápežská univerzita Jána Pavla II.) od roku 2003. GTF PU sa stala súčasťou tohto významného vedeckého projektu od roku 2009. V súčasnosti sa konferencia pripravuje recipročne, čo prispieva k vitalite niekoľkoročnej medzi inštitucionálnej spolupráce.

V dňoch 28. – 29.09.2018 hostila účastníkov Cirkevná škola v prírode sv. Lukáša vo Viňkách. Dôvodom zamieňania miesta realizácie vedeckého podujatia SaP je snaha predstaviť účastníkom a početnému zástupu poľských turistov vždy nové miesta, možno menej objavené a spoznané. Vinohradnícka oblasť *Tokaj*, kde sa podujatie konalo, je geograficky uzatvorená oblasť vinohradníctva a vinárstva v povodí rieky Bodrog, severne na Slovensku ohraničená Zemplínskymi vrchmi, vrchom Rozľadňa (469 m) a na juhu v Maďarsku ohraničená sútokom riek Tisa a Bodrog.

Tradíciou a špecifikom podujatia SaP je to, že počas dvoch dní majú poslucháči možnosť nielen počuť kvalitné prednášky, zamerané na ochranu stvorenstva a človeka, ale taktiež využiť nádherné prírodné scenérie k tomu, aby i oči a srdce neostali ukrátené o nezabudnuteľný zážitok. Prvý deň konferencie, po úvodnom slove dekana GTF Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD., a pozdravnom slove Mons. Dr.h.c. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD., veľkého kancelára fakulty, predniesli svoje príspevky títo prednášajúci: ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski: *Ochrona jakości życia w kontekście Encykliki Laudato si'*; prof. ThDr. Marek Petro, PhD.: *Nebezpečenstvá kultúry relativizmu v paradigmách zdravia a života človeka*; Ing. Samuel Bruss: *Hipoterapia – spôsob uzdravenia na tele i na duši*; ks. dr Jan Klimek, Mgr inž. Elżbieta Filek, Mgr. Dobromiła Olewicz: *W poszukiwaniu piękna – od natury ku abstrakcji. Korelacje horti i arteterapii* a doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD., ktorý predstavil reflexiu nad ochranou zdravia života a rodiny s názvom „*Kedy menej je viac.*“ Súčasťou teoretickej časti bolo ešte niekoľko príspevkov, ktoré ostali publikované iba v konferenčnom zborníku.

Praktická časť v teréne sa začala v prvý deň konania konferencie. Popoludní sa zúčastnení plavili po rieke Bodrog do susedného Maďarska, do mesta Sárospatak v Boršodsko-abovsko-

zemplínskej župe. Jednou z navštívených dominánt mesta bola aj bazilika Nepoškvrneného počatia Panny Márie, kde sú uložené ostatky sv. Alžbety Uhorskej (nar. 1207), ktorá sa podľa viacerých prameňov narodila v tomto meste. Druhý deň pokračoval terénny program v Trebišove a to prehliadkou Gréckokatolíckeho chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky a Rímskokatolíckeho kostola Návštevy Panny Márie. Súčasťou programu bola tiež návšteva Vlastivedného múzea v Trebišove, kde mohli účastníci vidieť externú expozíciu: stroje a traktory, vývoj mlatby, kroje, remeslá, parné orácie súpravy, expozície tokajského vinohradníctva a vinárstva. Popoludňajší program patril návšteve školského zariadenia SOŠ Poľnohospodárstva a služieb na vidieku, el. pracovisko Viničky, kde p. Peter Bodnár (pivničný majster školy) veľmi pútavo hovoril o význame hrozna a vína vo výžive človeka. Zážitok umocnilo i ochutnanie tokajského vína podľa odrôd Furmint, Lipovina a Muškát žltý. *(Peter Tirpák)*

Druhá aktivita:

Dňa 1. októbra 2018, na sviatok Ochrany Presvätej Bohorodičky, sa na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove uskutočnilo Prvé stretnutie absolventov a študentov zahraničných teologických fakúlt v rámci projektu Vedeckej grantovej agentúry Mikuláša Rusnáka. Stretnutie otvoril modlitbou a povzbudivým slovom vladyka Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup a metropolita a veľký kancelár GTF PU. Po úvodnom príhovore dekana GTF PU, Mons. Prof. ThDr. Petra Šturáka. PhD., nasledovali krátke prednášky doc. PhDr. Jaroslava Coraniča, PhD. a ThLic. Michala Glevaňáka, ktoré mapovali štúdiá kňazov Prešovskej eparchie v zahraničí pred rokom 1950. Nosným bodom programu stretnutia bol okrúhly stôl, počas ktorého 28 účastníkov z radov kňazov, diakonov, bohoslovcov, rehoľníkov, rehoľných sestier a laikov, mužov i žien zdieľalo svoje skúsenosti zo štúdií v Ríme, v Poľsku, v Nemecku, Rakúsku, v Olomouci a v Lvove. Stretnutie vyvrcholilo slávením svätej liturgie v kaplnke GTF PU, ktorou prítomní ďakovali za dar štúdií v zahraničí, ktoré sú cenným prínosom nielen pre každého osobne, ale aj pre celú Gréckokatolícku metropolitnú cirkev sui iuris na Slovensku. V rámci okrúhleho stola zazneli viaceré zaujímavé podnety. Dekan GTF vyzval prítomných, aby ponúkli svoje doktorské alebo licenciátne práce do knižnice študentom fakulty, ktorí by z nich mohli čerpať pri svojom štúdiu. Účastníci stretnutia dostali v rámci projektu možnosť publikovať časť svojich doktorských alebo licenciátnych prác v spoločnom zborníku pod názvom V službe Cirkvi. Uvažovalo sa aj nad vytvorením spoločnej webovej stránky alebo dokonca nad založením teologického Spolku sv. Atanáza. Počas stretnutia bolo cítiť priateľskú atmosféru. Viacerí účastníci vyjadrili túžbu pokračovať a prehliadnúť túto iniciatívu, aby sa necítili ako „osamotené ostrovy“. Už teraz sa teda môžeme tešiť na ďalšie podobné stretnutie. Aktivita sa konala ako sprievodné podujatie „Týždňa vedy a techniky“. *(Marcel Mojzeš)*

Tretia aktivita:

Návšteva z Vietnamskej akadémie spoločenských vied, Hanoi

Pri príležitosti podujatia Týždeň vedy a techniky na Slovensku mala Prešovská univerzita v Prešove tú česť privítať výskumnú pracovníčku Vietnamskej akadémie spoločenských vied (VASV) z Hanoia. Dr. Thi Kim Hoa Do z Filozofického inštitútu VASV predstavila na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU, ktorá akciu zorganizovala, dňa 02.10.2018 svoju

prednášku na tému: *Demokracia vo Vietname: výzvy a perspektívy*. Jej príchod na fakultu sprostredkoval výskumný pracovník GTF, doc. PhDr. Michal Valčo, PhD. a akciu zorganizoval spolu s prodekanom prof. ThDr. Markom Petrom, PhD.

Prednáška sa stretla s mimoriadnym záujmom študentov viacerých študijných programov, ktorí mali možnosť zapojiť sa do živej diskusie s prednášajúcou. Prednáška, na ktorej sa zúčastnili aj niektorí pedagógovia GTF, odznela v anglickom jazyku a bola tlmočená do slovenčiny.

Dr. Thi Kim Hoa Do prezentovala v úvode základné geopolitické, geografické a ekonomické informácie o Vietname. Následne sa zamerala na fenomény, ktoré, podľa jej bádania, bránia v rozvoji demokracie v jej krajine a napokon prezentovala niekoľko východiskových myšlienok, ktoré by mohli napomôcť Vietnamu v implementovaní demokratických princípov a posilnení ochrany ľudských práv.

Vietnam bol prezentovaný ako socialistická republika, v ktorej aj naďalej zohráva vedúcu úlohu Komunistická strana Vietnamu. Od 80. rokov 20. storočia sa však krajina postupne otvára svetu a experimentuje s trhovým hospodárstvom a ekonomickými reformami, pripomínajúcimi prostredie západných kapitalistických ekonomík. Občania Vietnamu môžu slobodne cestovať do zahraničia a cudzinci môžu relatívne ľahko získať vstupné víza na krátkodobý pobyt vo Vietname. Študenti aj profesori môžu slobodne cestovať do zahraničia na študijné, výskumné ale aj výučbové mobility a vietnamské inštitúcie výskumu a vzdelávania sú otvorené príchodu zahraničných odborníkov. Kritika spoločenského systému je síce aj naďalej citlivou záležitosťou, ale sloboda informácií a vyjadrovania sa je na lepšej úrovni ako v susednej Číne. Facebook, Google a ostatné platformy komunikácie a hľadania informácií sú voľne dostupné. Toto otvorenie sa ekonomiky a spoločnosti zahraničným vplyvom a globálnemu ekonomickému prostrediu prináša so sebou aj zmeny v ponímaní demokracie, ľudských práv a hodnôt. Vzhľadom na existujúce politické zriadenie aj kultúrne podhubie krajiny je implementácia demokratických hodnôt zložitým procesom.

Prednáška zaujímavým spôsobom predstavila vybrané výzvy, s ktorými sa musí spoločnosť vysporiadať v snahe implementovať princípy demokracie a ľudských práv, pričom zúčastnených inšpirovala k premýšľaniu nad spoločenskými kontextami, ktoré sa výrazne líšia od nami známeho, európskeho kontextu. Po prednáške nasledovalo neformálne rokovanie dekana GTF, Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD. so vzácnym hosťom, príslušom ktorého je rozvoj akademickej spolupráce medzi oboma inštitúciami, ako aj nadviazanie kontaktov s vybranými univerzitami, s ktorými spolupracuje Vietnamská akadémia spoločenských vied. (*Michal Valčo*)

Štvrtá aktivita:

Dramatik Václav Havel je autorom konceptu existenciálnej revolúcie. Tento koncept nie je poňatý ako politický, kultúrny, ba ani ako projekt slobody v intenciách J. P. Sarrtra. Jeho koncept existenciálnej revolúcie rozvíjal filozof slovensko-židovského pôvodu M. Matušík a slovinský filozof a básnik Primož Repar. Predstavenie vzniklo na základe Beckettovej krátkej hry Katastrofa, z roku 1982. S týmto predstavením vystúpili na pôde GTF v rámci sprievodných podujatí „Týždňa vedy a techniky.“ slovinskí interpreti Niko Goršič, Olga Hrad a Primož Repar. Po predstavení nasledovala prezentácia knihy autora Primoža Repar pod názvom *Chcieť nemožné alebo skandalon rozhodnutia*. (*Pavol Dancák*)

Piata aktivita:

Disputationes quodlibetales majú na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU v Prešove už 22-ročnú históriu. Nadväzujú na starobylú akademickú tradíciu pochádzajúcu z čias univerzitného pôsobenia sv. Tomáša Akvinského. Disputationes quodlibetales XXII. s podnázvom témy „Racionalita a viera“ sa zameralo na vzťah medzi rozumom a vierou. Na kolokviu boli predstavené témy týkajúce sa encykliky sv. Jána Pavla II. „Fides et ratio“, ako aj príspevky reflektujúce vzťah medzi náboženským, prípadne teologickým myslením a filozofiou, ako aj exaktnými vedami. Téma racionality a viery je neustále aktuálna, nakoľko sme svedkami vývoja v dejinách poznania aj interpretácie zjavenia v kresťanskej tradícii.

Kolokvium bolo súčasťou riešenia projektu KEGA č.025PU-4/2017 „Aplikácia filozofických názorov v teológii 20. storočia.“ Konferencia sa zároveň konala v rámci „Týždňa vedy a techniky.“ (*Radovan Šoltés*)

Šiesta aktivita:

Katedra filozofie a religionistiky v spolupráci s Katedrou aplikovanej edukológie Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove zorganizovali v dňoch 22.-23. októbra 2018 mediálne workshopy na témy: Média a vizuálna kultúra; Integrálne uzdravenie mediálnych chorôb; Cez krásu k pravde a dobru. Garantmi podujatia boli prof. Kamil Kardis, PhD. z Katedry filozofie a religionistiky GTF PU v Prešove a prof. Gabriel Paľa, PhD. vedúci Katedry aplikovanej edukológie GTF PU v Prešove. Mediálne workshopy viedol Mons. Marián Gavenda rímskokatolícky kňaz, prekladateľ a spisovateľ. Aktívne spolupracuje s Rádiom Lumen, Televíziou Lux, verejnoprávnymi i komerčnými médiami, kde pôsobí ako komentátor medzinárodných náboženských prenosov, v diskusných reláciách ako ich autor i hosť. Je autorom širokej škály článkov v náboženských i civilných periodikách a prekladateľom náboženskej literatúry, prevažne pápežských dokumentov z taliančiny. Prednášajúci postupne previedol študentov tajomstvami virtuálnej reality s poukázaním na jej pozitívne, ale najmä negatívne dôsledky. Pod vplyvom pôsobenia médií v spoločnosti máme dočinenia s Tichou revolúciou hodnôt. Zmena nenastala len v médiách, ale aj požiadavky konzumentov a samotných mediálnych tvorcov sa neustále menia. Celý vývoj médií postupoval výmenou rôznych a navzájom interaktívnych faktorov. Média ovplyvňujú našu každodennú skúsenosť, že sú súčasťou prostredia, v ktorom sa pohybujeme (bilboardy, reklamy na vlakoch a autobusoch). Média môžu podporovať hodnoty považované danou spoločnosťou za pozitívne, ale môžu tieto hodnoty tiež spochybňovať a podporovať hodnoty považované za negatívne. Pod vplyvom reklamy sa vytvára senzitívny kultúrny systém, ktorý neverí v žiadnu absolútnu hodnotu. Senzitívne mravné normy pokladajú za najvyššiu hodnotu zmyslové šťastie, užitočnosť, pohodlie. Senzitívne umenie má poskytovať zábavu a rozptýlenie. Na zobrazenie tém každodenného života bežných ľudí alebo hrdinov akými sú prostitútky, tuláci, zločinci využíva karikatúru, frašku, zosmiešnenie. Aktivita bola realizovaná ako sprievodné podujatie v rámci „Týždňa vedy a techniky.“ (*Kamil Kardis, Gabriel Paľa*)

Siedma aktivita:

Aktuálnosť zápasu o zmysel - pod týmto názvom sa konala 25. októbra na GTF vedecká konferencia v rámci projektu VEGA 1/0452/16. Spoluorganizátorom konferencie popri uspo-

riadateľskej fakulte bol Slovenský inštitút logoterapie v Bratislave. Konferencia tematicky nadväzovala na dve podobné podujatia v minulosti, pričom svoju pozornosť zaostrila najmä na mládež. V tom čase, ako to odôvodnil v úvodnom slove hlavný riešiteľ projektu doc. Michal Hospodár, totiž prebiehala aj svetová biskupská synoda o mládeži a rozlišovaní jej povolania. Konferenciu prišiel pozdraviť Mons. prof. Peter Šturák, PhD., dekan GTF, ktorý si so záujmom vypočul aj všetky prednášky. Filozofický pohľad na zmysel ako reflexiu hranice tlmočil prof. Pavol Dancák. Zásadnú prednášku o komplexnom pohľade na lásku predniesol Mons. doc. Marek Forgáč, pomocný košický biskup a prednášajúci na TF KU v Košiciach. Poukázal na prienik lásky a logoteórie, ktorý ústi do sebatranscendencie ľudskej osoby. Opravdivá láska je založená na vernosti a trvácnosti, čo je zhoda Franklovej logoterapie i zjavenej pravdy. Psychologickým aspektom znášania utrpenia a posttraumatického rozvoja sa venovala doc. Eva Naništová z Pa-neurópskej vysokej školy v Bratislave. Apelovala na dôležitosť objavenia zmyslu každého okamihu života, aj toho bolestného. Slovo láska skloňoval vo svojom príspevku aj doc. Michal Hospodár z domácej fakulty. Vo svojom príspevku naznačil dynamickosť lásky ako výstupu od erosu k Logosu (Bohu). Pripojil tiež prieskum mládeže o pojme, dôležitosti a rizikách partnerskej lásky medzi mladými. Mons. doc. Ľubomír Petřík sa zameral na kristocentrické ohlasovanie Božieho slova v homílii. Za vrcholné hodnoty takého ohlasovania označil pravdu a lásku. Novými prístupmi a perspektívami logoterapie vo svete, ktoré odzneli na IV. Kongrese logoterapeutov v Moskve, sa zaoberal referát doc. Judy Stempelovej a Agnesy Mučkovej. Na záver konferencie vystúpili s referátmi aj doktorandi z GTF PU a to Mgr. Daniel Sabol a Mgr. Pavol Uličný. Konferencia ukázala, že logoterapia je široko použiteľná metóda na aktiváciu vnútorných síl človeka, vedúcich ho k pravému zmyslu života a k jeho cieľu. Konferencia bola realizovaná v rámci „Týždňa vedy a techniky.“ (*Michal Hospodár*)

Ôsma aktivita:

Na pozvanie prof. ThDr. Vojtecha Boháča, člena Katedry systematickej teológie GTF PU v rámci Týždňa vedy a techniky sa dňa 7. novembra 2018 uskutočnila na GTF PU v Prešove pozvaná prednáška na tému *Cirkev ako communio v Novom zákone*. Pozvaným prednášateľom bol Mgr. Ing. Štefan Šrobár PhD. Prednášky sa zúčastnili poslucháči všetkých odborov fakulty, nakoľko kommúnio v Cirkvi je stále aktuálna otázka. Prednášateľ vychádzajúc z textov Nového zákona zdôraznil, že v každej dobe a za každých okolností, kommúnio treba aktualizovať a aplikovať len na základe biblickom, nakoľko každý iný východiskový bod môže viesť k fa-lošnému chápaniu i uskutočňovaniu kommúnia. Po prednáške sa účastníci aktívne zapojili do diskusie aj s návrhom usporiadania ďalšej prednášky na prehĺbenie ich poznatkov o správnom kommúniu v Cirkvi. (*Vojtech Boháč*)

Spracoval dňa 21. decembra 2018

*prof. ThDr. Marek Petro, PhD.
prodekan pre vedeckú činnosť a vonkajšie vzťahy*